

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenhetedik évfolyam,

3. szám,

Debrecen, 1927 január 15.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Tavaszi az egyházban.

Morrison György, a Skót Szabad Egyház moderátora, a múlt év júniusában nagyszerű beszéddel nyitotta meg az Egyház zsinatát. Beszédje mindenkit magával ragadó módon hangoztatta egy hatalmas lelki ébredés (revival) szükségét és közelségét és fényes fejtegetésben tárta föl az ilyen lelki ébredések törvényszerűségeit és hatásait. A beszéd egyik legfontosabb, záró részletét itt közöljük, abban a meggyőződésben, hogy magyar református egyházunk számára „az idő teljessége” hasonlóképpen „közel van, az ajtó előtt.” R. I.

Meg lehet-e előre mondani, mikor következik be a lelki ébredés? Meg lehet-e jósolni az idejét úgy, ahogyan meg lehet jósolni bizonyos jelenségek bekövetkezését például a természet világában? Nekem van egy botanikus barátom, aki egyébként nagyon szerény életet élő ember, de aki csaknem naptári pontossággal meg tudja mondani, mikor fog tavasszal kinyílni a folyóparton az első kankalin. Az tehát a kérdés, megjövedülhetjük-e a lelki ébredés tavaszi hajnalhasadását úgy, ahogyan meg tudjuk jövedülni a tavaszi virágníylás idejét? Ez bizonyos mértékig lehetetlen, mégpedig egy olyan okból, amelyet mindenki egyszerre beláthat. A lelki ébredésben ugyanis az emberi akarat oly mértékben érvényesülhet, ahogyan azt a természeti folyamatokban sohasem teheti. Az emberi akaratnak az a képessége, hogy az Isten akaratának az érvényesülését siettetheti, vagy hátráltathatja, kiszámíthatatlan elemet visz be a lelki folyamatok közé. A tavasz visszajő a maga idejében, anélkül, hogy az emberi akarat képes volna feltartóztatni. — A rózsaujjú hajnal megjelenik a dombok fölött, akár kívánczunk utána, akár közönyösek vagyunk iránta. De amely pillanatban belépünk a szellem világába, ott ez a kiszámíthatatlan elem — az emberi akarat hatóerejében — egyszerre megjelenik. Amikor az orvos megvizsgálja a beteget, előre megmondhatja az időt, amikor be fog következni a javulása. Ha minden normális marad, ekkor meg ekkor ismét

egészséges lesz a hánykolódó, lázas beteg. De az orvos maga tudja azt a legjobban, mennyire siettetheti, vagy hátráltathatja a gyógyulást a beteg akaratának a befolyása. Hogyha a beteg átadja magát annak a gondolatnak, hogy meg fog halni, hát akkor megvan a lehetősége annak, hogy csakugyan meg is hal. Hogyha viszont akaratának minden erejével az életen csüng és reménykedik, egy teljes héttel is megelőzheti gyógyulása az orvostól megjósolt időt. És az emberi akaratnak ez a különös befolyása a testi élet változásaira hatalmasan érvényesül a lelki élet változásaiban is. A lelki ébredést késleltethetjük, ha akarjuk és siettethetjük, hogyha akarjuk. „Mi erőszakkal is magunkhoz ragadhatjuk a mennyek országát” (Mt. 12: 12.), ha elég hitünk, imádságunk és akaratunk van hozzá. Épp ez a „ha” szócska — amelynek a nap keltére vagy a tavasz jöttére semmi befolyása nincs — ez képviseli a szellem világában a kiszámíthatatlan elemet.

De ha már ezt megmondottuk — mert szükség volt megmondanunk — akkor meg kell mondanunk még valami egyebet is. Mert az idők teljességének vannak bizonyos jelei, amelyek a történelem egész folyamán nyilvánvalók. Ezek a jelek állandóak és sohasem maradnak el. Isten rendelése szerint valók. Kisebb-nagyobb mértékben kísérnek vagy követnek minden lelki ébredést. Mik ezek a jelek? Elemezhetők-e? És, ha igen, fölismerhetők-e napjaink vallásos életében?

Nos, a lelki ébredés egyik előkészítő jelensége volt mindig a vallásos életnek bizonyos kihaltsága. A másik előkészítő jelensége volt mindig a nyugtalanság, az elégedetlenség, a kapkodás. És e mellett Isten a lelki ébredéseket mindig — merem mondani: igenis mindig — nagy történelmi átmeneti korszaknak hozta el. Az ilyen átmeneti korszakok, éppúgy, mint az egyének életében, pl. a gyermeknek ifjává, az ifjúnak férfivá fejlődtekor, válságokkal járnak együtt.

A történelemben a lelki ébredések akkor következnek be, amikor a dolgok, mint a ruha, megavulnak és a társadalom alapjai meginga-

nak. Ilyenkor, amikor új eszmék forronganak és új gondolatok merülnek föl; amikor új fel-fogások alakulnak ki a társadalmi rendet illetőleg; vagy amikor új társadalmi osztályok jutnak hatalomra, a régiebb társadalmi csoportok pedig felbomlanak s az emberiség világalakulásáról álmodik — ilyenkor szoktak eljönni a lelki ébredések. Nem terjeszkedhetem ki erre bőven, csak utalok a történelem lapjaira. Assisi-beli Ferenc, Savonarola, Luther, Wesley — valamennyinek a korára áll ez. És csak a vak nem látja ugyanezeket a jeleket a mi mai életünkben is. Nyugtalanág, kapkodás mindenfelé. Mély elégedetlenség a jelenvaló állapotokkal, az egyházban csakúgy, mint a társadalomban. Milliók lelkében új gondolatok forronganak a Bibliáról és a világegyetemről — mintha csak valami valószínűtlen álmvilágban járnánk. Mélyen érzem, hogy közel van már az az idő, amikor benne leszünk az ébredésnek a kellő közepében. A történelem nem bizonytalan ujja erre mutat. Az ébredéshez, éppúgy, mint a tavaszhoz vagy a nap keltéhez, az idő teljessége kell — és az idő teljessége elközelített.

Az a tiszteletteljes kérésem van tehát minden testvéremhez, hogy amikor erről a zsinatról hazamennek, vigyenek haza a lelkükben egy új, fenséges várakozást. Azt hiszem, senki sem fog engem azzal vádolni, hogy én kicsinylem a lelkipásztor csöndes, mindennapi dologtevését. Én erre a csöndes, mindennapi dologtevésre a magam lelkipásztori életét reátemtem és ha még egy életem volna, azt is reátenném. Ámde valami hiányzik a prédikálásunkból és az istentiszteletünkben, csakúgy, mint a testületi életünkben és a társadalmi munkánkban — és ezt a hiányzó valamit semmi egyéb meg nem hozhatja, csak az ébredés. Az egyházunk nincs felruházva mennyei erővel. Nincs lelki békesége, gyöngé és sokszor hatástalan. Nem olyan szép, mint a hold, nem olyan fényes, mint a nap, nem olyan rettenetes, mint egy zászlós tábor. De jó az az idő és közelebb van, mint hinnők, amikor az egyház visszاسzerzi a maga tekintélyét, mégpedig „nem erővel, nem hatalommal, hanem az én Lelkem által, ezt mondja a Seregeknek Ura“. Azért tehát a „modernek“ ne mosolyogják le többé az „orthodoxokat“, viszont az „orthodoxok“ se nézzenek többé a „modernekre“ görbén. Mindazok, akik Istenben a Jézus Krisztus által hisznek, egyesüljenek egy mély és egyetemes várakozásban és akkor hamarabb, mintsem álmodhatnak, megnyílnak a menny ablakai és újra erővé lesz az Evangélium. Ha a hangsúlyt arra tesszük, ami egyesít, nem pedig arra, ami elválaszt bennünket; ha igyekszünk egyek lenni és maradni azokban a dolgokban, amelyek egyedül fontosak; ha nem gátoljuk a mennyei tavasz eljövételét egymás ellen való tusakodással, hanem siettetjük azzal a szeretettel, amely nem gondol gonoszt — akkor azt a helyet, ahol összegyűlünk, hamarabb, mintsem álmodhat-

nók, elfogja tölteni a sebesen zúgó mennyei szélnek zendülése. Menjetek haza és várjátok ezt. Menjetek haza és imádkozzatok ezért. Menjetek haza és tegyétek „az első dolgokat az első helyre“ — ami az élet egyik legnehezebb föladata. És az Isten, aki már várja, hogy újra kegyelmes lehessen a mi egyházunkhoz, a mi szeretett hazánkhoz és az egész világhoz, meg fogja oldani a mi problémáinkat és meg fogja váltani a mi gyöngeségünket az Erőnek azzal a keresztségével, amely felülről való.

Tudomány

A valdensek és a reformáció.*

Irta: Comba Ernesto római valdens theologus tanár.

Fordította: Labossa Lajos ev. vallás tanár.

(Folytatása es vege.)

Zsinat Cianforan-ban.

Azt a zsinatot, amelyen a valdenseknek a reformációhoz való csatlakozás nehéz kérdése felett határozniok kellett, 1532 szept. 12-re hívták össze Cianforan-ba, ebbe a kis angrogna-völgyi községbe. A savoyai herceg, a gyenge és határozatlan III. Károly, más néven a „jó“, akit így talán csak jellembeli gyöngesége miatt neveztek, ő kereste leginkább a kiegyenlítődést hatalmas sógora, V. Károly császár és a nem kevésbé dolyfős unokaöccse, I. Ferenc francia király között; amint tudjuk, az előbbi azon gondolkodott, hogy a reformációt kiirtsa, az utóbbi pedig, tekintettel egyes határszéeli birtokaira, közvetve többé-kevésbé kedvezett a protestánsoknak. Mint e két ellentétes jellemű ellenségeskedő egyéniségnek rokona, a „jó“ Károly nem tudta, hogy milyen politikát kövessen. Mindenesetre nem az ő lelki jóságának kell tulajdonítani, hogy a gyűlést Cianforan-ban minden kellemetlenség nélkül lehetett megtartani.

Az összes lelkészeket kívül odajöttek tehát számosan a hívők közül is s hogy a gyűlés hatásosabb legyen, szabad ég alatt gyűltek össze a hatalmas gesztenyefák árnyékában. Három kiküldött jött Svájc-ból: Farel Vilmos, aki híthű nemesi családból született Gap-ban, Delfinatóból, ahol az Evangéliumtól fellelkesedett és megkezdte a reformációi munkásságát, amiért aztán Svájcba kellett menekülnie; Saunier Antal, aki Delfinatóból származott és Payerne-ben volt lelkész; Róbert Péter Noyon-ból, akit Olivetanusnak is neveztek, Kálvin János reformátor unokaöccse.

Az ülések, melyeket egymásután hat napon keresztül tartottak, nagyrészt a fontosabb indítványok megtárgyalása érdekében folytak. Ezen indítványokat főleg Oecolampadius és Bucer tették s ezeket azután így foglalták össze: 1. Rendelkezések a nyilvános istentiszteletekről, amelyeket a gyülekezetek betartani kötelesek.

2. Nyíltan és határozottan helytelenítenek mindenfajta képmutatást, miszerint egyesek azt hitték, hogy a római istentiszteleteknél segédkezhetnek, annak ellenére, hogy azt helytelennek tartják. 3. Csatlakoznak a reformáltak felfogásához a következő pontokra nézve: a praedestináció, a jótettek, az eskü, az Istenről szóló vallástétel, a vasárnapi szünet, a nem kötelező böjt, a mindenki számára megengedett házasság és a két szentség. (A keresztség és úrvacsora.)

A hosszú és élénk tárgyalást Farel vezette, aki negyven éves, barna, energikus, tüzes tekintetű, csengő hangú, világos, gazdag képzeletű ember volt s heves, mint az alpesi patak. Az ő határozott módon tett ajánlatára a nagy többség elfogadta a reformátorok indítványait, amelyeket több fejezetben szövegeztek meg a hit magyarázása céljából. Így azután a papoknak csak bizonyos kisebbsége volt az, amely ezen újításokat nem tartotta szükségesnek; de később a hangulat hatása alatt ezen konzervatívok hozzájárulásával fejezték be a zsinatot, mert miután látszott, hogy kisebbségben maradnak, lemondottak minden ellenkezésről.

A cianforan-i zsinat azonfelül fontos határozatokat hozott a biblia egy újabb francia fordításának kinyomatását illetőleg. Az eddigi népies fordítások nem feleltek meg a valdensekre nézve sürgős használatra, mivel azok kéziratban voltak, tehát kevesen használhatták és mert a latin vulgata alapján íródtak. Farel és Saunier a valdens lelkészeket minden nehézség nélkül meggyőzték arról, hogy immár nélkülözhetetlen egy, az eredeti héber és görög szöveg alapján revideált biblia. Így tehát azt határozták, hogy ők elvállalják a Lefèvre d' Etaples-féle újabb francia fordítás átjavítását s a valdensek pedig ugyanekkor felajánlották az ő tartományukból a nyomtatás költségeihez szükséges anyagi eszközöket, összegyűjtve hamarosan 1500 arany tallért.

Így ezen a történelmi zsinaton, 1532-ben, kimondották a valdenseknek a reformációhoz való csatlakozását.

Olivetanus bibliája.

A cianforan-i zsinat után Farel, Saunier és Olivetanus visszatértek Svájcba; de a két utóbbi nem sokáig időzött ott, mert még ez év végén ismét a valdens-völgyekben látjuk őket azon szándékkal, hogy prédikáljanak és tanítsák a népet, valamint annak szolgáit.

Hogy haladt eközben a biblia fordítása, amit Cianforanban elhatároztak? Farel Niret-vel elfogadta a megbízást arra nézve, hogy a Lefèvre d' Etaples munkáját átnézi, mert nem rendelkeztek elegendő idővel ahhoz, hogy egy új fordítást készítsenek, ami nagy nyugodtságot és különös képességet igényelt volna; Farel pedig inkább a nép szónoka és a cselekvés embere volt, mint tudósan képzett férfi. Megtörtént az, hogy a nyomdász Neuchatel-ben a munkára

készen állott, de a kéziratot hiába várta s a valdensek, amikor a szükséges összeget a nyomtatási költségekre összehozták, e késedelmezés miatt méltatlankodni kezdtek.

Ekkor a megbízást átadták Kálvin János unokatestvérének, Róbert Péternek, más néven Olivetanusnak, aki mély tudású és igen kegyes életű volt.* Ő, elvetve a pusztá átnézés eszméjét, arra gondolt, hogy az eredeti szövegnek hű és sajátkezü fordítását készíti el.

Ehhez a nagyon fontos munkához csendesebb helyre vonult 1533—35-ig, a völgy egyik félreeső falujába, ahol tanított. Az ajánlás tényleg így volt keltevezve: „Az Alpokban, 1535 február 12.” A megható előszóban általában az evangélikus egyházhoz fordulva, így fejezi ki magát: „Te nép, aki ezt az ajándékot neked adja, az több, mint harminc esztendeje számkivetésben van és elszakítva tőled. És a leggonoszabb hírében állott, amilyen csak valaha lehetett, a nép még ma is szidalmakkal illeti nevét. Mégis ő, mint a valóban szenvedő nép, hittel és szeretettel legyőz minden támadást. Nem ismertek rá? Ő a ti testvéretek, aki, mint József, nem sokáig tudja magát visszatartani attól, hogy megismertesse magát veletek.”

Így a valdensek nem maradtak csak az ígéret mellett, hanem tényleg megajándékozták a bibliával a francia nyelvű reformáltakat, akik azt annyira megbecsülték, hogy még a század vége előtt nem kevesebb, mint 50 újabb kiadást csináltattak belőle.

A nyilvános istentisztelet. Nagy evangélizáló munkálkodás.

Azon végzések között, melyeket Cianforanban hoztak, voltak olyanok, melyek a nyilvános istentiszteletek szabályozására vonatkoztak, amely istentiszteleti szolgálatokat a valdens lelkészek az egyes gyülekezetekben alkalomszerűleg tartottak. De ezen rendelkezés keresztülviteléhez néhány évi előkészületre volt szükség: mindenekelőtt a népet meg kellett nyerni a nyilvános összejövetelek szükségessége gondolatának és ezt nagymértékben elősegítette a biblia legújabb és már közzé is tett fordításának fokozott arányokban való terjesztése; a lelkészeknek ezután alaposan fel kellett készülni az ígehirdetésre és az állandó lelkesítő teendőkre, ami az előbbivel együtt járt és ami mindinkább helyettesítette a valdens lelkészek eddigi úti misszióit.

Hogy ezen a nagy szükségén segítsenek, Gonin Márton lelkész még egyszer útra kelt és Genfbe utazott, hogy ott Farellel és a város többi lelkészeivel tárgyaljon. Genf lett az itáliai reformáció misszió melegágya; kollégiumá-

* Ugy látszik, hogy az Olivetanus melléknevet talán jellemének szelíd és keneteljes jelölésére kapta, vagy inkább a tudománnyal való gyakori foglalkozása miatt, amihez sok olajat öntött a lámpába.

ban összegyűjtötte és előkészítette a diákokat és folytonosan küldte a papokat, iskolamestereket, kolportőröket a valdens-völgyekbe épügy, mint a félsziget többi részébe mindenhová, ahol égető volt a szükség. E misszió irányítása magának Calvinnek a kezében volt; ki sem mondható, hogy mennyi akadállyal kellett megküzdeni ezen összeköttetés érdekében, ámbár az üldöztetés Piemontban a francia okkupáció alatt 23 évig szünetelt. Végül 1555-ben már nyilvános istentiszteletet is lehetett tartani az Angrogna-völgyében, a serre-i, San Lorenzo-i, ciabasi templomok felépítése folytán, az utóbbi helyen, San Giovanni, Torre Pellicében pedig a Coppieri-k áldozatkészsége segítségével. A példa követésre talált más fontosabb helységekben is, olyannyira, hogy már 1557-ben nem kevesebb, mint 12 lelkészre volt szükség a valdens-völgyeknek egyes helységeiben, amely helységek nevei ránk maradtak.

Ez az időszak, amelyben fokozatosan alkalmazták a cianforan-i zsinat elfogadott elveit, így bizonyos egyházi fegyelem elfogadásával zárult, amely nagy vonásaiban a svájci reformált egyházéval egyezett. (1558.)

Így befejezett tényé vált a reformációhoz való csatlakozás.

Ez az időszak hasonlóképpen a hathatós evangélizáló munkálkodás ideje is lett. Az olasz völgyekben és a saluzzo-i örgrófság más vidékein több mint 30 lelkész és körülbelül 40 ezer hívő élt; ha ehhez még hozzá adjuk a Delfinatóból, Provenceból, Puglieből és Calabriából vettek, akkor számuk meghaladja az 50 ezret, a Franciaországban az új üldözések folytán elszervezett nagy veszteségek ellenére is.

Most már beszélhetünk reformált gyülekezetekről, amelyek mindinkább szaporodtak a piemonti síkon. Torinóban volt kettő, egy olasz és egy francia nyelvű, azonkívül még egy lelkész járt házról-házra evangélizálni. Voltak Chieriben, az elszakadtak régi fészkeiben, ahol a reformáltak oly nagy számban voltak, hogy kis Genfnek tartotta magát. Voltak más helyek is, hol az áttértek rendes istentiszteletet tartottak. És így lejjebb, a félsziget aljáig, számos nagy olasz reformátor hintette a jó magot, akik Genfben menekültek és gyakran visszatértek hazájukba, hogy azt evangélizálják. Többen ezen lelkes és nemes keresztyének közül martírságot is szenvedtek, de az evangélizálást semmi sem akaszthatta meg. „Hihetetlen az a lelkesedés és buzgóság, amellyel ifjaink oda szentelték magukat az Evangéliom terjesztésének — írta Kálvin —. Kérjük, hogy szolgálhassák az egyházat a kereszt alatt buzgósággal, hogy ezáltal másokat is serkentsenek arra, hogy a pápánál üdvös dolgokat szorgalmazzanak...”

* Levél Bullingerhez 1561 május 24-én.

Iskola

Így is lehet?

Az iskolának és a tanításnak lenézése és lebecsülése rejlik abban — írja *Rákosi Jenő* minapi vezércikkében —, hogy a választók összeírására az iskola érdekeibe való könnyelmű belegázolással a tanszemélyzetet rántották elő, holott ezt a munkát a közigazgatásnak kellett volna elvégeznie.

Bölcs megállapítás. De a mi szempontunkból — sajnos — még kiegészítésre szorul. Bennünket nemcsak a tény maga, hanem az elintézés módja is érint. A *mit* kérdését súlyosbítja a *hogyan* kérdése. Az iskolának és tanításnak lenézését és lebecsülését betetőzi ez ügyben az iskolafenntartó autonóm egyházi hatóságok teljes figyelmen kívül hagyása.

Valószínűleg nem egyedülálló az az eset, amelyet az alábbiakban szóvá teszek.

Nálunk ugyanis a szóbanlevő közigazgatási művelet során az történt, hogy egyházunk tanítói akarata ellenére összeíróbiztosul rendeltettek ki és eskettettek fel és őket a tanítási időben is lefoglaló munkába állították anélkül, hogy az iskolafenntartó egyház, amelynek a tanítók közvetlenül rendelkezése alatt állanak, a kinevezésre nézve akár előzetesen megkérdezett, akár legalább utólag értesített volna. Ez a tényállás.

Nem akarom az esetet túlerős szavakkal kommentálni, pedig lehetne s a pennámra kívánkozok egy-két megjegyzés. Megelégszem azzal, hogy a nyilvánosság előtt megkérdezem a Főszerkesztő úrtól: tapintatos és jogos-e az ilyen eljárás és tartoznak-e a mi autonóm egyházi és iskolai hatóságaink az ilyesmit elviselni? *Elvégre is mi történhetnék, ha az iskolaszék hasonló esetben egyszerűen iskolai teendőik változatlanul tovább teljesítésére köteleznék az effajta megbízatást amúgy is kedvetlenül teljesítő tanítókat?*

Az ilyen eljárásnak kettős haszna lenne. Először: mentesítenénk iskoláinkat illetve tanítóinkat egy olyan teher alól, amelyet annyi, de annyi aktív, nyugalmazott és B)-listás közigazgatási tisztviselő és alkalmazott kímélésével „az iskola érdekeibe való könnyelmű belegázolással” nyomnak rájuk, másodsor: leckét adnánk abból, hogy a magunk portáján mi vagyunk otthon és nem más és ha valaki olyan szolgáltatást kíván tőlünk, amelynek teljesítésére intézményesen kötelezve nem vagyunk, keresse meg a megfelelő módot kívánsága előterjesztésére.

Avagy az *államsegélyre* tekintettel (amelyhez, éspedig nem ennyihez, de sokkal többhöz, az 1848: XX. t.-c. alapján törvényes jogunk van) ilyen esetben is legjobban ha hallgatunk, igen tisztelt Szerkesztő Úr?

Dr. H. Gy.

Közélet

Mi értelme van a referádáknak?

Sokan úgy tartják semmi és dolgoznak szép csendben, áldásosan, anélkül, hogy másutt valaki tudna róla. Hiszen a szerénység nagyon szép, de nem mindig hasznos. Szerintünk szükség van a referádákra, azért, hogy tudjunk egymásról, egymás munkáinak eredményéről, hasznairól. Hogy tudjuk, mit hogy kell és hogy nem kell csinálni. Hogy lássuk milyen módszerrel mit lehet elérni a mi viszonyaink között a mi népünknel. Mikor a belmissziói vagy mondjuk talán helyesebben is így: az intenzívebb gyülekezeti munkát a vallásos élet fellendítése érdekében Magyarországon megkezdették, sokszor lehetett hallani, hogy a mi népünk azt nem veszi be, nem lehet mihozzánk a *pietizmust* (még akkor úgy nevezték a komoly vallásos ebredést) átültetni! És akkor látnunk kellett, hogy beveszi, mert a szekták összejövetelein a mi hiveink töltötték meg a házat, az ő irataikat és naptárait vásárolták. Most pedig a mi vallásos estéiyeink, templomaink vannak tömve és a mi vallásos iratainkat nem győzi nyomni a nyomda. (Ker. Család, Téli Újság, traktátusok, naptárak, a Ker. Család Képes Naptára az idén a II. kiadást is megérte, Istennek hála!)

A referádáknak csak akkor nincs értelme, ha nem fedik a valóságot, ha csak azért jelentünk valamit, hogy lássák mások hogy mi is megvagyunk, élünk és mozgunk.

Arra törekedjünk azért, hogy legyen és annak örüljünk, ha van jelteni valónk. Nem azért, hogy az emberek lássák a mi hitünket, cselekedeteinket és dicsőítsék a mennyei Atyát.

Tehát nem az önzés, hanem az Isten dicsősége legyen a cél „*Annak növekedni kell, nekünk pedig alábbszállanunk*“.

Kósa Béla.

Irodalom

Két szép könyv hagyta el közel napokban a sajtót: Viktor János „A szentek szentjében“ címmel az úrvacsora szereztetési igéi alapján készült beszédek; Enyedy Andor pedig: „Nekem élet a Krisztus“ cím alatt negyven predikációt foglal össze. Mind a két könyv a Szilveszter-nyomda kiadása. Méltók arra, hogy bővebben foglalkozzunk velük.

Református Igehirdető. A gyakorlati lelkipásztori munka e folyóirata most meginduló VIII. évf. ismét megnövekedett terjedelemben és szebb lett külső kiállításban. A januári szám 64 oldal terjedelmű s a lap télen állandóan négy ív, nyáron három ív terjedelemben jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 12, félévre 6, negyedévre 3 pengő. A januári szám tartalma a következő: Csendes óra. B. A. Új tervek, új remények. Igehirdetés. Cz. S. Hármastekintet.

Cz. S. Az igazi tanítványok. Tildy Zoltán: Isten napjai. Kövér Pál: Királyi papság. Oláh István: A ker. ember boldogsága. Dr. H. Kiss Géza: A fészek. Kovács Kálmán: Lesznek ketten egy testté. Barcza József: A boldog halál feltétele. Vasárnap délután. B. Major János: Számüzetésben. Az elhagyott nép. Mózes a pusztában. Égő csipkebokor. Illusztrációk. Gyülekezeti Munka. B. A. Házi istentisztelet. Nyáry Pál: Szemelvények a János evangéliomából. Tildy Zoltán: A gyül. szegénygondozás kezdete. Györy Elmér: A szegénygondozás megszervezése. W.: Mi a római katholicizmus? (vall. est). Bartóky József: Magyar fabulák. Medgyaszay Vince: Én hiszek benned. Dr. H. Kiss Géza: Őrizd meg szívedet.

Különfélék

Köszönet. Abból az alkalomból, hogy Debrecen sz. kir. város törvényhatósága a felsőházba engem választott, nagyon sokan kerestek fel jókívánásaikkal. A valóban kivételes kitüntetés, melynek nagyságát növeli, hogy erről az ügyről a választás előtt még azokkal sem váltottam szót, akik szívesek voltak jelöltjükül állítani, — távolról sem a magam jelentéktelen személyének, hanem annak a tiszteletreméltó törekvésnek tulajdonítom, hogy Debrecen sz. kir. város vezetősége most is ki akarta fejezni a nemzeti kultúra s annak kiemelkedő intézményei előtt a tiszteletét s mivel bennem egyrészt a Tudományegyetem tanárát, másrészt az ősi kollégium és azt fenntartó nagy református egyházkerület munkását látta: az én csekély személyemen át ezeket a nagy nemzeti kulturtényezőket akarta megtisztelni. Ez az engem érdememen felül magasra emelő elhatározás természetes kötelességemmé teszi, hogy a Debrecen város és a magyar reformátusság közt fennálló hagyományos kapcsolat fenntartására és zavartalanságára irányuló jó munkában tehetségem szerint fokozott mértékben részt vegyek. A szíves üdvözléseket hálásan viszonzom Dr. Kun Béla.

A debreceni kir. Tudományegyetem részéről a felsőházba rendes tagul dr. Pokoly József hit-tudománykari tanárt, a magyar protestáns egyháztörténelem kitűnő művelőjét, póttagul pedig dr. Tóth Lajos jogi-kari tanárt, egyházkerületünk világi főjegyzőjét választották. A választás során több más jeles professzor is kapott szavazatot s valóban nem kis gond volt az egyetlen képviselő kiválasztása. A választás eredménye azonban osztatlan meglepedést okozott. Pokoly az egyetemi tanároktól alakított Tisza István Tudományos Társaságnak elnöke, Tóth Lajos pedig ugyanannak főtítkára. Így már ezen közös szervben is élén állnak a professzoroknak.

Gróf Bethlen István honoris causa doktorrá avatása. A kormányzó úr a vallás- és közokta-

tásügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy gróf Bethlen István miniszterelnököt, a közélet terén szerzett kiváló érdemeire való tekintettel, a debreceni Tisza István Tudományegyetem az államtudományok doktorává avassa. A doktorrá avatás január 20-án fog ünnepélyes keretek között végbemenni. Ugyanakkor avatják honoris causa doktorrá gróf Klebelsberg Kuno vallás- és közoktatásügyi miniszterre dr. Magoss György polgármestert is.

A nagyvárad református egyház új lelkész-séget szervez Váradolasziban, a Kertvárosban pedig imaházat épített.

Szülői értekezlet. A református leányközépiskola január 11-én, az iskola dísztermében szülői értekezletet rendezett. Előadó dr. Varga Emil, az intézet orvosa és egészségtan tanára volt. A nagyfontosságú és értékes előadásra a szülők, a tanügy és iskola barátai szép számmal jelentek meg. Az előadást megbeszélések követték.

A Csokonai-kör Petőfi összes költeményei megjelenésének 80-ik évfordulóján szépen sikerült felolvasó-ülést rendezett január 14-én, a városi Zenedében. Az ülésen megnyitó beszédet dr. Pap Károly, a Kör elnöke mondott. Füredy F. Gusztáv pedig Petőfiről tartott értékes előadást és előadása keretében maga interpretálta Petőfi legszebb költeményeit. Az előadást Petőfi dalok és költemények előadása egészítette ki és tette változatossá. A szépen sikerült ünnepély a Kör fáradhatatlan vezetőségének az érdeme.

Az északamerikai Egyesült Államokban 60 millió ember nem tartozik egy vallásfelekezethez sem. Csak magában Newyorkban 70,000 iskolaköteles gyermek van, akik semmi vallásnevelésben nem részesülnek. Ezzel a lehetőséggel számolnunk kell Európában is és ez fokozott munkára serkentsen mindenkit.

Pályadíjnyertes református tanító. Az Országos Levente Dalpályázaton a két harmadik díjat Sípos József tiszaladányi református igazgatótanító nyerte meg.

A keresztyén vasutasok nemzetközi szövetségének legutóbbi kongresszusa, a vasárnapi forgalom teljes szünetelése mellett foglalt állást és ily értelemben kereste meg a genfi nemzetközi munkahivatalt.

Felsőházi tagokká választották: Veszprém megyében dr. Antal Géza püspököt, Jász-Nagykun-Szolnok megyében Horthy István e. m. gondnokot és Borbély György e. m. tanácsbíró, Szatmár-Bereg-Ugocsa megyében Gulácsy István e. m. gondnokot, Szabolcs megyében Ujfalussy Dezső volt e. m. gondnokot, Pest-Pilis-Solt-Kiskun megyében Jalsoviczky Sándor e. m. gondnokot.

Tízmilliót adott a bibliára a Brit és Külföldi Biblia-Társulat gyűjtése alkalmából Tóth Ferenc hódmezővásárhelyi malomtulajdonos. — Ezzel a cselekedettel példát adott a nemes adakozó, hogyan lehet jó gyümölcsöt teremni és hogyan kell sáfárkodni a földi javakkal.

Belmissziói-estély volt január 14-én a kolégium dísztermében. Előadást Fekete Gyula egyházkerületi belmissziói lelkész tartott a hívek igen szép érdeklődése mellett.

Szülők iskolája Debrecenben. A több éven át áldásosan működő szülők iskolája ez évi működését január 11-én kezdte meg. A megnyitó beszédet dr. Csűrös Ferenc kulturatanácsnok tartotta. Előadást pedig dr. Veress István, az iskola igazgatója tartott. Szép reményekkel tekintünk az iskola működése elé, mely az emberiség nevelése által, az emberiném boldogulását célozza.

Vallásos-estély az Ispotály-templomban. Szépen sikerült vallásos-estély ment végbe az elmúlt vasárnap az Ispotály-templomban. — A hívek lankadatlan buzgalma folytán a vallásos-estélyek nem szüntek meg advent utolsó vasárnapján, hanem január hónapban is megtartatnak. Ez alkalommal Molnár Ferenc lelkész bibliát magyarázott. A bibliamagyarázaton kívül szavaltatok és énekszámok hangzottak el. Az Isten áldása kísérje a további léleknevelő munkát is.

A Kereskedelmi és Iparkamarák képviselőiben felsőházi tag lett Sesztina Jenő nagykereskedő, a debreceni Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, aki református egyházunknak nagybuzgóságú és kiválóan áldozatkész tagja. A Mezőgazdasági Kamarák részéről pedig egyik póttagsággal tüntették ki Vásáry József debreceni birtokost, aki a debreceni gazdátársadalomban fiatalok mellett is vezető szerepet visz és debreceni egyházunknak presbitere.

Ajánlott küldeményeket a Méliusz könyvesboltba, pénzt a 43,916. számú postatakarék-pénztári csekkszámára kérünk.

A két evangéliumi egyház érdekében nagyfontosságú értekezlet volt január 10-én Budapesten. Az értekezleten Geduly Henrik püspök és gróf Degenfeld József egyházker. főgondnok elnököltek s jelen voltak dr. Baltazár Dezső, dr. Darányi Ignác, dr. Kun Béla, dr. Benedek Zsolt, továbbá dr. Raffay Sándor, báró Radvánszky Albert, dr. Rásó Lajos és dr. Mikler Károly. A megbeszélés tárgya az a munkálat volt, melyet a római katolikus főpapság nevében a bíboros primás nyújtott be a vallás- és közoktatásügyi Miniszterhez, aki azt előbb a miniszteriumban tartott ankétán kívánta tárgylatni, majd kiadta hozzászólás végett a testvéregházaknak. A munkálat az 1948. évi XX. t.-cikk végrehajtásának kérdésével foglalkozik, amely, ime, most már róm. kath. testvéreinket is foglalkoztatja. Az értekezlet végén dr. Darányi Ignác főgondnok meleg szavakkal ünnepelte a betegségéből felépült gróf Degenfeld József konventi elnököt.

Református nagygyűlés. A Hit és Szolgálat Mozgalma 1927 május hó 21—22. napjain Budapesten református nagygyűlést rendez. A hely és rendezés szempontjából sok tekintetben nagy nehézségeket okozott s mégis igen

nagyjelentőségű és áldásos mohácsi református nagygyűlés gazdag tanulságú előzménye után mindenfelé él a lelkekben a vágy, hogy a fővárosban legyen egy külsőségeiben impozáns, szellemi erejében gazdag és fényét messze árasztó református nagygyűlés. Az előkészületek erősen folynak a gyűlés előkészítésére. A Hit és Szolgálat Mozgalma már megnyerte a nagygyűlés díszelnökeiül *Baltazár Dezső, Révész Kálmán, Ravasz László, Antal Géza és Soltész Elemér püspököket*. A budapesti egyházrészek és a budapesti evangéliumi egyesületeket is felkéri a Hit és Szolgálat a rendezés munkájában való részvételre. Lapunk állandóan tájékoztatni fogja olvasóinkat e nagyjelentőségű esemény részleteiről. Addig is ajánljuk e szívünk szerint való ügyet minden református testvérünk imádságába és állandó szeretetébe.

Az előfizetési és hátralékos hirdetési díjak mielőbbi beküldését kérjük.

A sárrétudvari egyház múlt évi munkája. Ebben az 5000 lelkes, szintiszta református községben ma már meg vannak szervezve mindazok az egyesületek, amelyek az egyházi élet felvirágozását célozzák: Énekkar, Nőegylet, Leányegylet, Ifj. egylet, Vasárnapi iskola. — Tartatnak gyermekistentiszteletek. Volt napközi otthon, hol 50 szegény gyermek nyert teljes ellátást. Karácsonyfa-ünnepély keretében a Nőegylet és Leányegylet száznál több gyermeknek osztott ki szeretetadományt. Iskolai segélykönyvtár létesült. Voltak vallásos-estélyek gazdag műsorral. Új tanítói lakás épült. Új toronygömb és csillag készült. A toronytetőzetét újra festették. A toronyba új toronyóra helyeztetett el. Ebben az évben először jelent meg a gyülekezeti naptár. A vezetést Nagy Ferenc lelkész és felesége Kovács Julia, továbbá Vida György rector végzik. Áldja meg a jó Isten az odaadó, építő munkát!

A szatmári egyházmegye VI. belmissziói köre december 16-án tartotta gyűlését Kocsordon, Szabó János elnökle alatt. Megjelentek a gyűlésen Tóth Sándor, Csépe Béla, Kerekes Gyula, Kalmár Dániel, Hajdu István, Kósa Béla lelkészek és a kocsordi tanítóság. Tóth Sándor belmissziói előadó előterjesztései kapcsán foglalkozott a gyűlés a konventi belmissziói programmal. Kósa Béla a Hit és Szolgálat mozgalmát ismertette.

A pengő sok zavart okozott a közönség körében. Sokan megpróbálkoztak a felfelé való kikerekítéssel, de a rendőrség erélyes kézzel állja útját minden ilyen törekvésnek. Megnyugtatóan hat az a kijelentés, hogy január hó folyamán a pengő teljesen kiszorítja a koronát.

A Keresztyén Ifjúsági Egyesület január 23-án nagyszabású KIE. napot rendez.

Meghalt a legöregebb amerikai református pap. Kovács Miklós István, az amerikai magyar református egyház legöregebb lelkipásztora, hetvenhat éves korában, Clevelandban meghalt.

A kaposvári református egyház szép örökséghez jutott. Gaál Dénes földbirtokos és felesége 30 hold földet hagyott a kaposvári egyházra. A hagyaték jövedelme kizárólag az egyházi intézmények fejlesztésére fordíttatik.

Csökkenet Magyarország népesedése. Magyarországon 1926. év novemberében 11,845 házasságot kötöttek, 1467-el kevesebbet, mint 1925 november havában. Fogyott a születések száma is 1200-al. A halottak száma pedig 300-ra menő emelkedést mutat az 1925 novemberi halálozással szemben.

Péter András nyomdaiipari r.-t. Régi szép kálvinista tradíció felelevenítésén fáradozik a szeghalmi Péter András reálgyminázium vezetősége. A reálgymináziummal kapcsolatban egy nyomdaiipari és könyvkereskedelmi részvénytársaságot akar alapítani. A részvénytársaság alaptőkéjét részvényjegyzők adnák össze, de a vállalat szellemi irányítása elsőbbségi részvények útján a reálgyminázium kezében lenne. Kereskedelmileg szép jövővel bíztat a vállalkozás. Egy régi, jó hírnévnek örvendő szeghalmi céget akar átvenni, amelynek tulajdonosai mint alkalmazottak az új üzemi szolgálatában maradnának, de ezenkívül is Szeghalomnak olyan nagy református vidéke van s az iskolák, irodák, szükségletei olyan jelentékenyek, hogy ha ügyes vezetéssel sikerül a környék szükségleteinek ellátását beszerezni tankönyvek, iskolabútorok, irodai felszerelések, nyomtatványok, szépirodalmi művek, könyvkötészet s a többi kapcsolatos üzletág a részvényeseknek jelentékeny osztalékot biztosítanak. Szolid, jól megalapozott vállalat lenne ez annál is inkább, mert azon a nagy vidéken seholsem találunk hasonló üzemet különösen pedig református jellegűt nem. A mi szempontunkból természetesen sokkal fontosabb a vállalkozás erkölcsi jelentősége. Korunkban, amikor az írott betű hatalma szinte napról-napra erősödik, református szempontból felbecsülhetetlen lenne egy ref. szellemi irányítás alatt álló vidéki nyomdai vállalat. Egészséges, termékenyítő szelleme áthatná az egész környezetet, terjesztője lenne a tisztultabb, nemesebb ízlésnek, istápolója, előharcosa nehéz nyomások alatt szenvedő érdekeinknek, kielégítője s ezáltal irányítója minden kulturális szükségletnek. Vajha a környékbeli reformátusság felismerné ennek az új alakulásnak mérhetetlen fontosságát s illetékes egyházaink révén erkölcsi és anyagi támogatással köveket hordanának egy erős kálvinista védőbástya felépítéséhez.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől

81—1927. szám. Körelvél.

Nagytiszteletű Esperes úr!

Múltévi december hó 16-án 3146. sz. alatt kiadott körlevelémre (lásd Debr. Prot. Lap

1926. évi 52. számában) utalással több egyházmegye részéről kérdés tétetett arra nézve, hogy az egyházkerületi közigazgatási járulékok mely hivatalos (egyházkerületi névtár, vagy 1920. évi népszámlálás) adatok alapján rovassanak ki; mihez tartás és egyöntetű eljárás céljából értesitem Nagytiszteletet, hogy szóbanforgó járulékok az 1920. évi országos népszámlálás során megállapított s az egyetemes közalapi járulékok kivételénél is alapul vett egyházközségenkénti (szórványokkal stb. együtt) lélekszám után rovandók ki.

A már eddig közölt adatokból is az a körülmény nyert ugyanis megállapítást, hogy igen sok egyházközség az egyházkerületi névtár részére szükségelt adatoknak beszolgáltatásánál csupán az anyakönyvi adatokból vett természetes szaporodási s nem pedig a tényleges népességi lélekszámot mutatta ki s ennek folytán az egyházkerületre nézve a valóságos lélekszámot nem fedő adatok lényeges hátrányt jelentenek.

Felkérem ezért Nagytiszteletet, hogy jelen körlevelemet a kivetési eljárásnak egyetemes teljesítése céljából az egyházmegye közigazgatási pénztárnokaival mihez tartás végett lehető sürgősen és oly hozzáadással méltóztassék közölni, hogy az ez alapon kirótt 4 filléres közigazgatási járulékok a 439/8—1926. számú egyházkerületi közgyűlési határozat értelmében április 15-ig és október 15-ig egyházmegyénkint egy összegben lesznek az egyházkerület pénztárába beszolgáltatandók.

Debrecen, 1927 január 12.

Atyafiságos szeretettel

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A biharnagybajomi református egyház az elemi iskolájánál megüresedett VII. férfi tanítói állásra pályázatot hirdet.

Fizetés: törvényszerű készpénz, lakásbérrel. Kötelesség: a presbiterium által rábizandó osztályok tanítása, orgonista helyettesítése. — Menekültek, B)-listások, dalárda vezetésére, leventék oktatására képesek, belmissziói munkában segédkezni készek előnyben. Pályázati határidő január 24 este 6 óráig. Az állás azonnal elfoglalandó.

Pályázati hirdetés.

A sárándi református egyház pályázatot hirdet lemondás folytán megürült II-ik tanítói állásra. Javadalom: Háromszobás lakás melléképületekkel. 140 négyszögöl házi-kert, 39 négyszögöl káposztás kert, 7 hold 654 négyszögöl jó minőségű szántóföld, 7 mm. rozs, 30 mm. tűzifa beszállítva. Ismétlő iskolásokért 100 aranykorona a községtől. Értékegység: 21, melyhez egyház pénztárából havi 625,000 K és megfelelő államsegély járul.

Kötelesség: iskolaszék által reábizandó osztályok vezetése; leányismétlősök oktatása; belmisszióban segédkezés; akadályoztatás esetén lelkész és kántor helyettesítése. Kérvények Református Iskolaszék-hez a Néptanítók Lapjában megjelenéstől számított nyolc nap alatt küldendők válaszbélyeggel. Melléklendők: tanítói oklevél, legújabb keletű orvosi, kommunalatti magatartást igazoló, külön képzettségekről szóló, esperesileg megerősített tanítói szolgálati és belmissziói szolgálati és illetőségi bizonyítvány, születési anyakönyvi kivonat, családi értesítő. Ha helybeli kántortanító helyeztetik át fenti javadalomra, megürülő kántortanítóságra pályázat hirdettetik. Javadalom: háromszobás lakás melléképületekkel 582 négyszögöl házi-kerttel, 9 kat. hold 413 négyszögöl szántóföld, 3 kat. hold 930 négyszögöl rét, 10 mm. 80 kg. rozs 30 mm. tűzifa, beszállítva. Stóla. Ismétlőiskolásokért évi 100 aranykorona a községtől. Értékegység 26. Megfelelő államsegély.

Kötelesség: reábizandó osztályok vezetése, összes kántori teendők végzése, fiúismétlősök

NEM REKLÁM, HANEM VALÓSÁG

TELEFON:

13-35.

31-52

hogy dús választékban gyönyörű szabású
férfi- és fiú ruhák olcsó árban a

TELEFON:

13-35.

MAGYAR RUHAIPAR

DEBRECEN LEGNAGYOBB FÉRFI ÉS FIÚ RUHAÁRÚHÁZÁBAN

PIAC-UTCA II. SZ. (közvetlen a Bika-szálló alatt) szerezhetők be.

oktatása, akadályoztatás esetén lelkész helyettesítése. Melléklendők ugyanazok és kántori diploma. Pályázatokban megpályázandó állás feltétlenül megnevezendő. B)-listások, menekültek, belmissziói bizonyítványosok kívánt esetben elbírálásban részesülnek. Állás azonnal elfoglalandó.

Nagy Lajos,
iskolaszéki elnök.

A sarkadkeresztúri református egyház pályázatot hirdet halálozás folytán megüresedett kántortanítói állásra. Kellően felszerelt pályázatok a lelkészi hivatalhoz f. hó 27-ig küldendők be; visszaküldéshez portó csatolandó. A pályázók közül hármát január 30-ra saját költségén bemutatkozásra hívunk; választás ugyanakkor; állás azonnal elfoglalandó. Javaldalom: lakás természetben, kerttel; 4 kat. hold 1165 négyszögöl föld haszonélvezete, adóját egyház fizeti, 11.88 q búza, 6.24 q. árpa, 40 q. tűzifa, 20 köböl örletési fuvar, 6 font gyertya, 50.80 kor. készpénz, stóla; állami fizetésekiegészítés jhavi 51 pengő. (4 q. búzát érő külön tiszteletdíj.) Kötelesség: I—VI. oszt. vegyesiskola vezetése, állami elemiben hitoktatás, vasárnapi iskola tanítás, belmissziói munkában lelkésznek segítés, templomi helyettesítés és egyházjegyzőség.

G. Kiss Gyula,
iskolaszéki elnök.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENI VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET
HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD:

tűz-, jég-, baleset-, szavatossági-, betörésses-lopás-, szá litmánv- és élet-biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

><

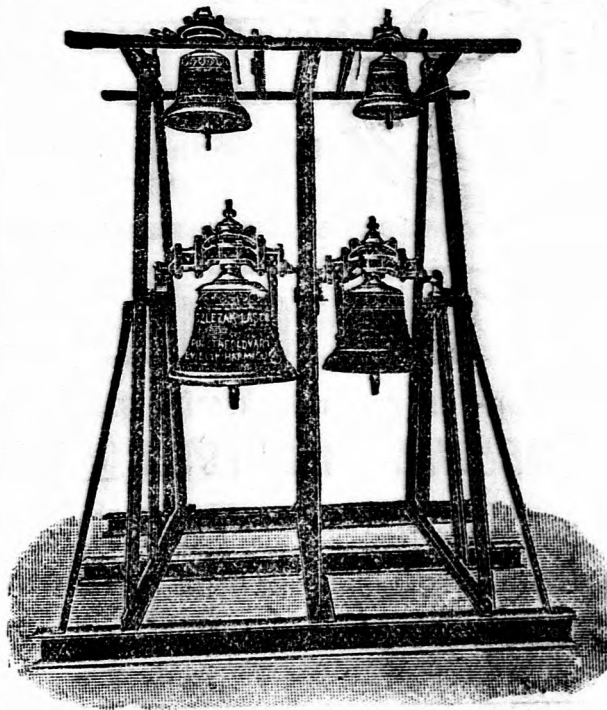
40—52

Le'késznek, tanároknak, tanítóknak, presbitereknek és egyháztagnak a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi Elnökséggel történt megállapodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntöde, harangfelszerelés és haranglábgyártás
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-
HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913—53

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevél és az 1925. Orsz. Kézművesipari Társulat versenye a m. kir. korm. díszoklevélvel kitüntetve és az 1926. évi kézműipari kiállításon a m. kir. kormány által díszoklevéllel kitüntetve.

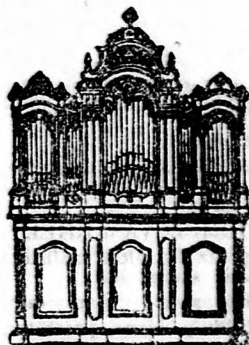
FITTLER SÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

Új Orgonákat,
Orgonasípokat,
iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szerűen mérsékelt áráért
Árjegyzék esküdt költségvetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,

KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpoda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZÁM

hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

Debreczeni István
órasmester
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FÖTÉR (SARJÁT HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélszerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a megrendelések hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLÉ” szabója.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előljárósága fiatal s.-lelkészünket, ki ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hívek szeretetét nagy mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból értesültünk, hogy uraságod ref. papi diszruhák és palástok szolid kiállításával a lelkészek tetszését és meglegedését vívta ki. Ezért felkérem, sziveskedjék engemet lehetőleg postafordultával értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e egy szebb palástért. Még csak arra kérem, sziveskedjék figyelembe venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes ambíciója, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtjuk jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy magát tovább képezze, fejlessze. Eppen azért óhajtánók, hogy az ilyen ajándéktárgynak alkalmas legyen úgy minőség, mint kiállítás tekintetében.

Besztercén (Erdély) 1909 szept. 15-én.

Szives üdvözléssel: Ráduly János, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított palásttal ifjú lelkészünknek nagy örömet szerezünk.

Fogadja szép munkájáért az előljáróság teljes elismerését.
Tisztelettel. Ráduly János, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Alulírott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem és azzal meg vagyok elégedve.
Debrecen, 1909 ápr. 24.

Hazafias tisztelettel: Erőss Lajos, ref. püspök

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárúk

állandó nagy raktára.
Telefon 6.

MOST MEGJELENT egyházi-, irodalmi könyvujdonságok:

Czegléd Sándor: Sylvester bibliai kézikönyve	K 3,000.—
Czegléd Sándorné: Szent fogadástétel (Konfirmációi emlék)	4,500.—
Czegléd Sándor: Követlek uram	6,000.—
Gyűlési István: Én vagyok az út (Egyházi beszédek)	18,000.—
Hastings: A mintakép	50,000.—
Herpay Gábor dr.: Nemes családok Hajdúvármegyében	100,000.—
I. Fioretti di San Francesco: Assisi szent Ferenc kis virágos kertje. (Fordította: Tormay Cecilia)	22,500.—
Kesztyűsné Balogh Margit: Te benned bízunk (Történeti kis regény	6,000.—
Kesztyűsné Balogh Margit: Lélekkrálás	3,000.—
Kováts Tibor tanár: Karénekeskönyv (Zsoltarok és dicséretetek a magyar református egyházi énekkarok számára)	45,000.—
Makkai Sándor: Aratás (Előadások, Ecclesia, Militans Beszédek, Feltámadunk. Művészet és Irodalom)	85,000.—
Ravasz László: Emberélet útjának felén	125,000.—
Révész mre: Mennyei nász dal	25,000.—
Szabó Dezső: A magyar protestánsizmus problémái	12,500.—
Uray Sándor: Lelkeszi szolgálati napló (Minden református lelkésznek nélkülözhetetlen)	50,000.—
Vásárhelyi János: Megvigasztaltatva—vigasztalni	87,500.—
Vass Vince: Baptisták, Nazarénusok, Methodisták, Üdvhadsereg, Adventisták, Nemzetközi Bibliatanulók	18,000.—
Vass Vince: Jókai kálvinizmusa	5,000.—
Záborszky János: Bibliaolvasó kalauz (Nyolc hétre napi jegyzetekkel)	4,800.—

MÉLIUSZ KIS KÖNYVTÁR . Szerkeszti Uray Sándor.
A 10 füzet együtt 45.000 korona.

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”

könyv-, papír-, írószerszám- és zenemű kereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26.

TELEFON: 2-70.

◇ Postai megrendeléseket pontosan és azonnal expedálunk. ◇